

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра патологічної анатомії

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
СУДОВА МЕДИЦИНА. МЕДИЧНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти	Другий рівень
Спеціальність: освітня програма	221 Стоматологія: Стоматологія

Затверджено рішенням Ради з якості ННМІ

Голова Ради з якості ННМІ
Петрашенко Вікторія Олександрівна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Будко Ганна Юріївна

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої проєктної групи (РПГ) освітньої програми Стоматологія	Керівник РПГ (гарант програми) Москаленко Павло Олександрович
Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра патологічної анатомії	Завідувач кафедри Романюк Анатолій Миколайович

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Судова медицина. Медичне право України
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра патологічної анатомії
Розробник(и)	Будко Ганна Юріївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 50 год. становить контактна робота з викладачем (50 год. практичних занять), 100 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Стоматологія"
Передумови для вивчення дисципліни	"Крок-1", необхідні знання з наступних дисциплін: анатомії людини; гістології та цитології; фізіології та патофізіології; мікробіології; біохімії; фармакології; патоморфології.
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів знань щодо загальних положень судової медицини, методів огляду місця події, дослідження трупів, живих осіб, речових доказів і проведення комісійних експертиз в Україні. Основною задачею розділу медичне право України є оволодіння знаннями з: нормативно-правової бази в медичній галузі; методів правових, управлінських механізмів, забезпечення конституційних прав громадян на охорону здоров'я; правового регулювання медичних правовідносин.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Судова медицина

Тема 1 Предмет і завдання судової медицини. Процесуально-організаційні основи судово-медичної експертизи в Україні.

Судова медицина, її зміст і завдання. Значення судової медицини в системі вищої медичної освіти. Судово-медична експертиза, її роль у роботі правоохоронних органів й охорони здоров'я України. Становлення судової медицини та судово-медичної експертизи. Етапи розвитку судової медицини, особливості сучасного етапу. Внесок визначних судових медиків. Наукові досягнення кафедр (курсів) судової медицини. Судово-медична експертиза як один із різновидів судових експертиз та доказів у судовому процесі. Нормативно-правові акти, що регламентують проведення судово-медичних експертиз.

Тема 2 Загальні питання судово-медичної танатології.

Вчення про смерть у судовій медицині. Концепції смерті. Поняття та правомочність евтаназії в Україні. Вмирання, його етапи.

Тема 3 Танатологія: термінальні стани, гостра та агональна смерть, судово-медичні методи встановлення факту та давності настання смерті.

Судово-медичне значення термінальних станів. Ознаки гострої та агональної смерті. Констатація факту настання смерті. Вірогідні та абсолютні ознаки смерті. Суправітальні реакції. Судово-медичні методи встановлення факту та давності настання смерті.

Тема 4 Судово-медична експертиза трупів новонароджених.

Особливості судово-медичного дослідження й техніки розтину трупів новонароджених. Встановлення: новонародженості, доношеності, зрілості, живонародженості, життєздатності, тривалості життя після пологів. Причини смерті плода й новонародженого: до, під час та після пологів. Дітовбивство: активне й пасивне.

Тема 5 Судово-медична експертиза наглої (раптової) смерті.

Поняття про наглу смерть, фактори ризику. Діагностика наглої смерті у разі захворювань: серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, центральної нервової, сечостатевої систем, інфекційних захворювань, під час вагітності й пологів. Раптова смерть у дитячому віці. Раптова смерть за особливих обставин: на тлі травми, під час лікувальних процедур, занять спортом. Принципи побудови судово-медичного діагнозу та експертних висновків.

Тема 6 Загальні питання судово-медичної травматології.

Вчення про травму. Класифікація ушкоджень залежно від діючого фактору, характеру й ступеня тяжкості. Особливості опису тілесних ушкоджень. Види тупих й гострих предметів, механізм заподіяння ушкодження.

Тема 7 Судово-медична експертиза ушкоджень тупими та гострими предметами.

Морфологічні особливості тілесних ушкоджень спричинених тупими й гострими предметами. Сучасні методи визначення зажиттєвості та давності спричинення ушкоджень. Вірогідні причини смерті від механічної травми.

Тема 8 Загальні питання транспортної травми. Автомобільна травма від наїзду автомобіля, що рухався на пішохода.

Травматизм, його види. Судово-медичні особливості різних видів травматизму. Класифікація транспортної травми. Автомобільна травма, її види. Зв'язок фаз автомобільної травми із механізмом виникнення ушкоджень. Особливості огляду місця дорожньо-транспортної пригоди.

Тема 9 Автомобільна травма від переїзду колесом через тіло людини. Автомобільна травма від удару в салоні автомобіля. Залізнична травма.

Зв'язок фаз автомобільної травми із механізмом виникнення ушкоджень. Фази, механізм ушкоджень, специфічні та характерні ушкодження у разі автомобільної травми від переїзду колесом через тіло людини. Фази, механізм ушкоджень, специфічні та характерні ушкодження у водія та пасажирів у разі автомобільної травми від удару в салоні автомобіля. Види, фази, механізм тілесних ушкоджень у разі переїзду колесом залізничного транспорту через тіло людини.

Тема 10 Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень.

Поняття про вогнепальні ушкодження. Вогнепальна зброя, її види. Механізм пострілу. Додаткові фактори пострілу. Ознаки пострілу в притул, з близької та неблизької відстані. Визначення вхідного та вихідного кульових отворів при пострілах на різних відстанях на одязі та шкірі.

Тема 11 Загальні питання щодо поняття, патогенезу та загальних морфологічних ознак асфіксії.

Поняття про гіпоксію, асфіксію й механічну асфіксію. Клінічна картина термінального стану під час механічної асфіксії, стадії перебігу. Загальноасфіктичні ознаки. Класифікація механічної асфіксії.

Тема 12 Специфічні ознаки та імовірні причини смерті різних видів механічної асфіксії.

Механізм, особливості ушкоджень, імовірні причини смерті у випадках: повішення, задушення петлею, задушення руками, компресійної механічної асфіксії, утоплення. Види та механізми утоплення.

Тема 13 Судово-медична експертиза потерпілих, звинувачуваних й інших осіб: приводи й порядок проведення. Правила встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.

Приводи щодо судово-медичної експертизи потерпілих, звинувачуваних й інших осіб, організація, особливості проведення. Види ушкоджень, давність нанесення, ступень тяжкості. Юридична класифікація тілесних ушкоджень за їх тяжкістю відповідно до Кримінального Кодексу України. Критерії тяжкості тілесних ушкоджень відповідно до діючих «Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень».

Тема 14 Судово-медична експертиза спірних статевих станів й статевих злочинів.

Особливості проведення експертизи у випадках спірних статевих станів й статевих злочинів.

Тема 15 Загальні відомості про отрути, механізм їх дії. Основи судово-медичної діагностики отруєнь.

Поняття про отрути й отруєння. Умови дії отрут. Стадії отруєнь. Особливості огляду місця події при підозрі на смерть від отруєння. Вимоги до судово-медичного дослідження трупа у разі підозри на отруєння. Правила вилучення органів і тканин трупа для лабораторних досліджень. Класифікація отрут.

Тема 16 Отрути з переважно місцевою дією (корозійні). Отрути з переважно загальною дією (резорбтивні).

Характеристика й судово-медична діагностика отруєнь корозійними отрутами (їдкі кислоти й луги, феноли). Характеристика й судово-медична діагностика отруєнь кров'яними (окис вуглецю, метгемоглобін утворювачі); деструктивними (металоїди - ртуть, мідь, свинець, талій, миш'як); нервово-функціональними (етиловий алкоголь, снодійні, алкалоїди, наркотики, сірководень, отрутохімікати - сполуки фосфору).

Модуль 2. Медичне право України

Тема 17 Загальні поняття та система юридичного права.

Поняття: держави, її форми, функції; влада, суспільство, закони. Види соціальних норм. Елементи норми права. Реалізація норм права. Стадії правового регулювання. Складові правосуб'єктності. Класифікації юридичних фактів. Види поведінки.

Тема 18 Правові основи медичного законодавства.

Державне регулювання охорони здоров'я й медичної діяльності як функція держави. Правові основи біоетики: медична етика й деонтологія у медичній практиці; біоетичне право як наука. Біоетичні права й свободи людини. Медичне правознавство у системі вищої медичної освіти. Медичне правознавство, як навчальна дисципліна. Правовідносини у сфері охорони здоров'я: поняття, склад. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти правовідносин у сфері охорони здоров'я.

Тема 19 Юридична регламентація сфери охорони здоров'я.

Медична допомога та послуга: правова сутність й характеристика за законодавством України. Поняття «здоров'я», «органи охорони здоров'я», «система охорони здоров'я». Основні напрямки державного регулювання охорони здоров'я та медичної діяльності. Основні принципи охорони здоров'я. Основні завдання Міністерства охорони здоров'я України. Предмет діяльності лікарні. Види допомоги у сфері медицини.

Тема 20 Правовий статус: студента вищого навчального закладу, лікаря-інтерна, лікаря-спеціаліста, лікаря-педіатра, лікаря-стоматолога.

Поняття «правовий статус». Правовий статус студента закладу вищої освіти. Здобувачі вищої освіти. Права та обов'язки осіб, які навчаються у закладах вищої освіти. Відповідальність за порушення навчальної дисципліни. Соціальні гарантії та компенсації випускникам ВМНЗ. Правовий статус лікаря-інтерна. Правовий статус лікаря-спеціаліста, лікаря-педіатра, лікаря дитячого стоматолога.

Тема 21 Загальна структура й класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я. Права пацієнта. Особисті немайнові права у галузі охорони здоров'я, що забезпечують існування фізичної особи. Отримання медичної допомоги у контексті реалізації права на життя. Правові положення щодо штучного переривання вагітності. Евтаназія: правовий й моральний аспект. Право людини на здоров'я й охорону здоров'я; право людини на особисту недоторканість, свободу та гідність; право на інформовану згоду щодо медичного втручання; право на медичну допомогу; право на інформацію щодо стану свого здоров'я; право на тайну щодо стану свого здоров'я. Лікарська таємниця. Правове оформлення медичного втручання й використання складних методів діагностики, лікування.
Тема 22 Дефекти надання медичної допомоги. Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги. Ятрогенна патологія: визначення, актуальність, основні причини виникнення ятрогеній; класифікація ятрогеній, місце ятрогенної патології у структурі несприятливих результатів медичних втручань. Юридична оцінка несприятливих результатів лікування хворих: лікарські помилки, нещасні випадки, професійні злочини. Особливості проведення експертизи дефектів надання медичної допомоги.
Тема 23 Види правопорушень у сфері охорони здоров'я України. Правопорушення у сфері охорони здоров'я, юридична відповідальність. Поняття посадового злочину та посадової особи у сфері охорони здоров'я. Правове регулювання медичних експертиз: експертиза тимчасової непрацездатності; медико-соціальна експертиза; військово-лікарська експертиза; судово-медична та судово-психіатрична експертиза.
Тема 24 Види юридичної відповідальності у сфері охорони здоров'я України. Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників: цивільно-правова відповідальність лікувально-профілактичних закладів; адміністративна й дисциплінарна відповідальність медичних працівників; кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів; поняття посадового злочину й посадової особи у сфері охорони здоров'я.
Модуль 3. Диференційний модульний контроль
Тема 25 Диференційний модульний контроль I-й етап: контрольне тестування. II-й етап: письмова відповідь на два теоретичні питання модуля.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Знати правила залучення судово-медичного експерта до слідчих та інших дій.
РН2	Кваліфіковано надавати допомогу представникам правоохоронних органів у проведенні огляду: місця події, трупа на місці події, виявлення та вилучення речових доказів біологічного походження.
РН3	Правильно визначати ознаки новонародженості, доношеності, зрілості, живонародженості під час дослідження трупа новонародженої дитини.

PH4	Надавати компетентну допомогу представникам правоохоронних органів із приводу кваліфікації травм і тяжкості тілесних ушкоджень.
PH5	Правильно застосовувати в практичній діяльності лікаря знання про: механічну асфіксію; вогнепальну травму; «отрути» «отруєння».
PH6	Знати методологію проведення комісійної судово-медичної експертизи.
PH7	Правильно формулювати пояснення щодо правових статусів суб'єктів медичних правовідносин.
PH8	Правильно застосувати знання нормативно-правових актів, що передбачають адміністративну, дисциплінарну, кримінальну відповідальність медичних працівників за професійні та посадові правопорушення та злочини.
PH9	Працювати з професійною літературою, аналізувати та використовувати отриману інформацію.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

CH1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
CH2	Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.
CH3	Здатність приймати обґрунтовані рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.
CH4	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
CH5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
CH6	Здатність реалізувати свої права і обов'язки, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Предмет і завдання судової медицини. Процесуально-організаційні основи судово-медичної експертизи в Україні.

Пр1 "Предмет і завдання судової медицини. Процесуально-організаційні основи судово-медичної експертизи в Україні." (денна)

Судова медицина, її зміст і завдання. Судово-медична експертиза, її роль у роботі правоохоронних органів й охорони здоров'я України. Нормативно-правові акти, що регламентують проведення судово-медичних експертиз. Вивчення теми 1 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 2. Загальні питання судово-медичної танатології.

Пр2 "Загальні питання судово-медичної танатології. Демонстрація розтину трупа." (денна)

Вчення про смерть у судовій медицині. Концепції смерті. Поняття та правомочність евтаназії в Україні. Вмирання, його етапи. Вивчення теми 2 передбачає: демонстрацію методики розтину померлого у секційній залі патологоанатомічного відділення (вул. Привокзальна, 31, морг Сумської обласної лікарні) у реальному часі, складання протоколу розтину та стислих висновків; за відсутності трупа передбачена робота з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 3. Танатологія: термінальні стани, гостра та агональна смерть, судово-медичні методи встановлення факту та давності настання смерті.

Пр3 "Танатологія: термінальні стани, гостра та агональна смерть, судово-медичні методи встановлення факту та давності настання смерті. Демонстрація розтину трупа." (денна)

Судово-медичне значення термінальних станів. Ознаки гострої та агональної смерті. Констатація факту настання смерті. Вірогідні та абсолютні ознаки смерті. Суправітальні реакції. Судово-медичні методи встановлення факту та давності настання смерті. Вивчення теми 3 передбачає: демонстрацію методики розтину померлого у секційній залі патологоанатомічного відділення обласної лікарні (вул. Привокзальна, 31, морг Сумської обласної лікарні) у реальному часі, складання протоколу розтину та стислих висновків; за відсутності трупа передбачена робота з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі (М-409) за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 4. Судово-медична експертиза трупів новонароджених.

Пр4 "Судово-медична експертиза трупів новонароджених. Демонстрація розтину трупа." (денна)

Особливості судово-медичного дослідження й техніки розтину трупів новонароджених. Встановлення: новонародженості, доношеності, зрілості, живонародженості, життєздатності, тривалості життя після пологів. Причини смерті плода й новонародженого: до, під час та після пологів. Дітовбивство: активне й пасивне. Вивчення теми 4 передбачає: демонстрацію методики розтину трупа новонародженого у секційній залі патологоанатомічного відділення обласної лікарні (вул. Привокзальна, 31, морг Сумської обласної лікарні) у реальному часі, складання протоколу розтину та стислих висновків; за відсутності трупа передбачена робота з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 5. Судово-медична експертиза наглої (раптової) смерті.

Пр5 "Судово-медична експертиза наглої (раптової) смерті. Демонстрація розтину трупа." (денна)

Поняття про наглу смерть, фактори ризику. Діагностика наглої смерті у разі захворювань: серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, центральної нервової, сечостатевої систем, інфекційних захворювань, під час вагітності й пологів. Раптова смерть у дитячому віці. Раптова смерть за особливих обставин: на фоні травми, під час лікувальних процедур, занять спортом. Принципи побудови судово-медичного діагнозу. Вивчення теми 5 передбачає: демонстрацію методики розтину трупа у секційній залі патологоанатомічного відділення обласної лікарні (вул. Привокзальна, 31, морг Сумської обласної лікарні) у реальному часі, складання протоколу розтину та стислих висновків; за відсутності трупа передбачена робота з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; розв'язування ситуативних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 6. Загальні питання судово-медичної травматології.

Пр6 "Загальні питання судово-медичної травматології." (денна)

Вчення про травму. Класифікація ушкоджень залежно від діючого фактору, характеру й ступеня тяжкості. Особливості опису тілесних ушкоджень. Види тупих й гострих предметів, механізм заподіяння ушкодження. Вивчення теми 6 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів, судово-медичних висновків під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео, фотоматеріалів і презентації; розв'язування ситуативних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 7. Судово-медична експертиза ушкоджень тупими та гострими предметами.

Пр7 "Судово-медична експертиза ушкоджень тупими та гострими предметами." (денна)

Морфологічні особливості тілесних ушкоджень спричинених тупими й гострими предметами. Сучасні методи визначення життєвості та давності спричинення ушкоджень. Вірогідні причини смерті від механічної травми. Вивчення теми 7 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів, судово-медичних висновків під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео, фотоматеріалів і презентації; розв'язування ситуативних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 8. Загальні питання транспортної травми. Автомобільна травма від наїзду автомобіля, що рухався на пішохода.

Пр8 "Загальні питання транспортної травми. Автомобільна травма від наїзду автомобіля, що рухався на пішохода." (денна)

Травматизм, його види. Судово-медичні особливості різних видів травматизму. Класифікація транспортної травми. Автомобільна травма, її види. Зв'язок фаз автомобільної травми із механізмом виникнення ушкоджень. Особливості огляду місця дорожньо-транспортної пригоди. Вивчення теми 8 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів, судово-медичних висновків під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео, фотоматеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 9. Автомобільна травма від переїзду колесом через тіло людини. Автомобільна травма від удару в салоні автомобіля. Залізнична травма.

Пр9 "Автомобільна травма від переїзду колесом через тіло людини. Автомобільна травма від удару в салоні автомобіля. Залізнична травма." (денна)

Зв'язок фаз автомобільної травми із механізмом виникнення ушкоджень. Фази, механізм ушкоджень, специфічні та характерні ушкодження у разі автомобільної травми від переїзду колесом через тіло людини. Фази, механізм ушкоджень, специфічні та характерні ушкодження у водія та пасажирів у разі автомобільної травми від удару в салоні автомобіля. Види, фази, механізм тілесних ушкоджень у разі переїзду колесом залізничного транспорту через тіло людини. Вивчення теми 9 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів, судово-медичних висновків під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео, фотоматеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 10. Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень.

Пр10 "Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень." (денна)

Поняття про вогнепальні ушкодження. Вогнепальна зброя, її види. Механізм пострілу. Додаткові фактори пострілу. Ознаки пострілу в притул, з близької та неблизької відстані. Визначення вхідного та вихідного кульових отворів при пострілах на різних відстанях на одязі та шкірі. Вивчення теми 10 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів, судово-медичних висновків під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео, фотоматеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 11. Загальні питання щодо поняття, патогенезу та загальних морфологічних ознак асфіксії.

Пр11 "Загальні питання щодо поняття, патогенезу та загальних морфологічних ознак асфіксії." (денна)

Поняття про гіпоксію, асфіксію й механічну асфіксію. Клінічна картина термінального стану під час механічної асфіксії, стадії перебігу. Загальноасфіктичні ознаки. Класифікація механічної асфіксії. Вивчення теми 11 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів, судово-медичних висновків під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео, фотоматеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 12. Специфічні ознаки та імовірні причини смерті різних видів механічної асфіксії.

Пр12 "Специфічні ознаки та імовірні причини смерті різних видів механічної асфіксії." (денна)

Механізм, особливості ушкоджень, імовірні причини смерті у випадках: повішення, задушення петлею, задушення руками, компресійної механічної асфіксії, утоплення. Види та механізми утоплення. Вивчення теми 12 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів, судово-медичних висновків під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео, фотоматеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 13. Судово-медична експертиза потерпілих, звинувачуваних й інших осіб: приводи й порядок проведення. Правила встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.

Пр13 "Судово-медична експертиза потерпілих, звинувачуваних й інших осіб: приводи й порядок проведення. Правила встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень." (денна)

Приводи щодо судово-медичної експертизи потерпілих, звинувачуваних й інших осіб, організація, особливості проведення. Види ушкоджень, давність нанесення, ступень тяжкості. Юридична класифікація тілесних ушкоджень за їх тяжкістю відповідно до Карного Кодексу України. Критерії тяжкості тілесних ушкоджень відповідно до діючих «Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень». Вивчення теми 12 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів, судово-медичних висновків під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео, фотоматеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 14. Судово-медична експертиза спірних статевих станів й статевих злочинів.

Пр14 "Судово-медична експертиза спірних статевих станів й статевих злочинів." (денна)

Особливості проведення експертизи у випадках спірних статевих станів й статевих злочинів. Вивчення теми 14 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів, судово-медичних висновків під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео, фотоматеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 15. Загальні відомості про отрути, механізм їх дії. Основи судово-медичної діагностики отруєнь.

Пр15 "Загальні відомості про отрути, механізм їх дії. Основи судово-медичної діагностики отруєнь." (денна)

Поняття про отрути й отруєння. Умови дії отрут. Стадії отруєнь. Особливості огляду місця події при підозрі на смерть від отруєння. Вимоги до судово-медичного дослідження трупа у разі підозри на отруєння. Правила вилучення органів і тканин трупа для лабораторних досліджень. Класифікація отрут. Вивчення теми 15 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів, судово-медичних висновків під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео, фотоматеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 16. Отрути з переважно місцевою дією (корозійні). Отрути з переважно загальною дією (резорбтивні).

Пр16 "Отрути з переважно місцевою дією (корозійні). Отрути з переважно загальною дією (резорбтивні)." (денна)

Характеристика та судово-медична діагностика отруєнь корозійними отрутами (їдкі кислоти й луги, феноли). Характеристика та судово-медична діагностика отруєнь кров'яними (окис вуглецю, метгемоглобін утворювачі); деструктивними (металоїди - ртуть, мідь, свинець, талій, миш'як); нервово-функціональними (етиловий алкоголь, снодійні, алкалоїди, наркотики, сірководень, отрутохімікати - сполуки фосфору). Вивчення теми 16 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів, судово-медичних висновків під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням відео, фотоматеріалів і презентації; розв'язування ситуаційних задач; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 17. Загальні поняття та система юридичного права.

Пр17 "Загальні поняття та система юридичного права." (денна)

Поняття: держави, її форми, функції; влада, суспільство, закони. Види соціальних норм. Елементи норми права. Реалізація норм права. Стадії правового регулювання. Складові правосуб'єктності. Класифікації юридичних фактів. Види поведінки. Вивчення теми 17 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням нормативно-законодавчої; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 18. Правові основи медичного законодавства.

Пр18 "Правові основи медичного законодавства." (денна)

Державне регулювання охорони здоров'я й медичної діяльності як функція держави. Правові основи біоетики: медична етика й деонтологія у медичній практиці; біоетичне право як наука. Біоетичні права й свободи людини. Медичне правознавство у системі вищої медичної освіти. Медичне правознавство, як навчальна дисципліна. Правовідносини у сфері охорони здоров'я: поняття, склад. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти правовідносин у сфері охорони здоров'я. Вивчення теми 18 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням нормативно-законодавчої бази; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 19. Юридична регламентація сфери охорони здоров'я.

Пр19 "Юридична регламентація сфери охорони здоров'я." (денна)

Медична допомога та послуга: правова сутність й характеристика за законодавством України. Поняття «здоров'я», «органи охорони здоров'я», «система охорони здоров'я». Основні напрямки державного регулювання охорони здоров'я та медичної діяльності. Основні принципи охорони здоров'я. Основні завдання Міністерства охорони здоров'я України. Предмет діяльності лікарні. Види допомоги у сфері медицини. Вивчення теми 19 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням нормативно-законодавчої бази; роботу з різними видами творчих завдань; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 20. Правовий статус: студента вищого навчального закладу, лікаря-інтерна, лікаря-спеціаліста, лікаря-педіатра, лікаря-стоматолога.

Пр20 "Правовий статус: студента вищого навчального закладу, лікаря-інтерна, лікаря-спеціаліста, лікаря-педіатра, лікаря-стоматолога." (денна)

Поняття «правовий статус». Правовий статус студента закладу вищої освіти. Здобувачі вищої освіти. Права та обов'язки осіб, які навчаються у закладах вищої освіти. Відповідальність за порушення навчальної дисципліни. Соціальні гарантії та компенсації випускникам ВМНЗ. Правовий статус лікаря-інтерна. Правовий статус лікаря-спеціаліста, лікаря-педіатра, лікаря дитячого стоматолога. Вивчення теми 20 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням нормативно-законодавчої бази; роботу з різними видами творчих завдань; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 21. Загальна структура й класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я. Права пацієнта.

Пр21 "Загальна структура й класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я. Права пацієнта." (денна)

Особисті немайнові права у галузі охорони здоров'я, що забезпечують існування фізичної особи. Отримання медичної допомоги у контексті реалізації права на життя. Правові положення щодо штучного переривання вагітності. Евтаназія: правовий й моральний аспект. Право людини на здоров'я й охорону здоров'я; право людини на особисту недоторканість, свободу та гідність; право на інформовану згоду щодо медичного втручання; право на медичну допомогу; право на інформацію щодо стану свого здоров'я; право на тайну щодо стану свого здоров'я. Лікарська таємниця. Правове оформлення медичного втручання й використання складних методів діагностики, лікування. Вивчення теми 21 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням нормативно-законодавчої бази; роботу з ситуаційними завданнями; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 22. Дефекти надання медичної допомоги.

Пр22 "Дефекти надання медичної допомоги." (денна)

Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги. Ятрогенна патологія: визначення, актуальність, основні причини виникнення ятрогеній; класифікація ятрогеній, місце ятрогенної патології у структурі несприятливих результатів медичних втручань. Юридична оцінка несприятливих результатів лікування хворих: лікарські помилки, нещасні випадки, професійні злочини. Особливості проведення експертизи дефектів надання медичної допомоги. Вивчення теми 22 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням нормативно-законодавчої бази; роботу з різними видами творчих завдань; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 23. Види правопорушень у сфері охорони здоров'я України.

Пр23 "Види правопорушень у сфері охорони здоров'я України." (денна)

Правопорушення у сфері охорони здоров'я, юридична відповідальність. Поняття посадового злочину та посадової особи у сфері охорони здоров'я. Правове регулювання медичних експертиз: експертиза тимчасової непрацездатності; медико-соціальна експертиза; військово-лікарська експертиза; судово-медична та судово-психіатрична експертиза. Вивчення теми 23 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням нормативно-законодавчої бази; роботу з різними видами творчих завдань; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 24. Види юридичної відповідальності у сфері охорони здоров'я України.

Пр24 "Види юридичної відповідальності у сфері охорони здоров'я України." (денна)

Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників: цивільно-правова відповідальність лікувально-профілактичних закладів; адміністративна й дисциплінарна відповідальність медичних працівників; кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів; поняття посадового злочину й посадової особи у сфері охорони здоров'я. Вивчення теми 24 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії; роботу з викладачем у навчальній аудиторії із використанням нормативно-законодавчої бази; роботу з різними видами творчих завдань; роботу з тестами у MIX learning та в комп'ютерному класі за допомогою програми Assisten2. Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 25. Диференційний модульний контроль

Пр25 "Диференційний модульний контроль" (денна)

I-й етап: контрольне тестування. II-й етап: письмова відповідь на два теоретичні питання модуля. Робота в навчальних аудиторіях під контролем викладача: тестування у MIX learning СумДУ або у комп'ютерному класі за допомогою програми Assistant2, письмова відповідь на 2-а теоретичні запитання. Самостійна робота студента (підготовка до модуля) передбачає: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою: електронної пошти, MIX платформи, Viber, Telegram, Zoom, Google meet, очно в навчальній аудиторії.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

MН1	Електронне навчання
MН2	Практикоорієнтоване навчання
MН3	Кейс-орієнтоване навчання
MН4	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
MН5	Самостійне навчання

Презентація матеріалу на платформі MIX learning СумДУ надає знання щодо основних положень у сфері судової медицини і медичного права з різних наукових точок зору. Тестування, творчі завдання з самоперевіркою, консультації з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти (PH1–PH9). Заняття включають: усне опитування матеріалу, розбір кейсів, ситуаційних завдань, що надає можливість застосовувати теорію на практичних прикладах (PH2–PH9). Практико-орієнтоване навчання: участь студентів у розтинних померлих в реальному часі, участь в оглядах умовного місця події, застосування положень щодо захисту та охорони прав пацієнтів та лікарів, застосування правових позицій судово-медичної експертизи у сфері судових доказів у захисті основних прав і свобод суб'єктів медичного права (PH2–PH9). Командно-орієнтоване навчання, рольові ігри, навчальні дискусії розвивають здатність до відповідальності (PH2–PH6).

Під час підготовки до практичних занять і за результатами практико-орієнтованого навчання студенти розвиватимуть навички самостійного навчання, швидкого критичного читання, синтезу та аналітичного мислення. Здатність спілкуватися офіційною професійною мовою лікарів, що забезпечує можливість як усного, так і письмового їх застосування, у тому числі у професійній сфері. Здатність створювати та оформлювати різні види медичних документів у відповідності до правових, мовних і технічних норм документотворення та правил документообігу. Здатність збирати інформацію з різних джерел та її критично аналізувати. Здатності до колективної роботи, самовизначення, рішучості у прийнятті рішень та готовності до відповідальності.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до практичних занять
-----	---------------------------------

НД2	Електронне навчання у системах (перелік конкретизується викладачем, наприклад, Google Classroom, Zoom та у форматі Youtube-каналу)
НД3	Перегляд і аналіз навчально-наукових фільмів
НД4	Розв'язування ситуаційних задач
НД5	Обговорення кейсів
НД6	Тестування у MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assistent2 у комп'ютерному класі.
НД7	Підготовка до поточного та підсумкового контролю
НД8	Навчальні розтини

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$164 \leq RD < 169$
В загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$140 \leq RD < 163$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$127 \leq RD < 139$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 126$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$70 \leq RD < 119$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 69$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Взаємооцінювання (peer assessment)	Партнерська взаємодія, спрямована на покращення результатів навчальної діяльності за рахунок порівняння власного поточного рівня успішності із попередніми показниками. Забезпечує можливість аналізу власної освітньої діяльності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Корегування викладачем спільно зі здобувачами підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

МФО2 Консультування викладача під час складання судово-медичного діагнозу, протоколу розтину трупа, експертних висновків.	Складання діагнозу, протоколу розтину, експертних висновків передбачає демонстрацію вміння працювати із результатами дослідження трупа, закріплення практичних навичок із техніки розтину, дослідження живої особи, оцінювання та аналізу медичної документації, складання діагнозу з елементами диференційної діагностики, встановлення тяжкості травми. Робота усна або письмова, коли студент надає відповіді на питання про результати розтину, причини механізму та часу смерті; причини, механізму травми.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Консультування викладача під час навчального розтину, написання діагнозу, протоколу розтину, експертних висновків з усними коментарями. Здобувач отримує оцінку за діагноз, протокол, висновки (5 балів максимум).
МФО3 Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання впродовж вивчення дисципліни.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assistent2. Максимальна кількість балів за тестування – 10 балів за умови отримання від 100% до 90% правильних відповідей. Мінімальний бал успішного складання тестів – 6 балів (60% правильних відповідей).

МФО4 Підсумкове тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню вивчення дисципліни.	На останньому занятті.	MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assistent2. Максимальна кількість балів за тестування – 10 балів за умови отримання від 100% до 90% правильних відповідей. Мінімальний бал успішного складання тестів – 6 балів (60% правильних відповідей).
МФО5 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	У настановах розкриваються методи педагогічного контролю за професійною діяльністю здобувачів. Ефективність визначається дотриманням усіх етапів виконання практичних завдань. Результативністю сформованості необхідних практичних умінь і навичок залежить від рівня сформованості практичної компетентності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Консультування студентів в роботі під час демонстрації розтину або дослідження живої особи, пряме та непряме спостереження за роботою, активністю здобувачів із подальшим визначення рівня базової теоретичної та практичної підготовки.
МФО6 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Надає можливість виявити стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу пропонується визначати оцінку як показник досягнень навчальної діяльності здобувачів.

МФО7 Розв'язування кейсів	Кейс-метод дозволяє розкрити та сформулювати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів-медиків, формує логічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим об'ємом інформації.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Оцінка здібності студента до клінічного та логічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці.
------------------------------	--	--	--

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумкове тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню вивчення дисципліни.	На останньому занятті.	I-й етап диференційного модульного контролю. Максимальна кількість балів за тестування – 10 балів за умови отримання від 100% до 90% правильних відповідей. Мінімальний бал успішного складання тестів – 6 балів (60% правильних відповідей).
МСО2 Оцінювання письмових робіт диференційного модульного контролю	Визначається заключний рівень теоретичної підготовки здобувачів.	На останньому занятті.	II-й етап диференційного модульного контролю. Максимальна оцінка «5» за кожне питання

МСО3 Вирішення кейсу, ситуаційного завдання	Визначається вміння студента аналізувати отриману інформацію, синтезувати та генерувати ідеї щодо вирішення поставленої проблеми на підставі наявних теоретичних знань та практичних умінь.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на відповідних заняттях результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.
МСО4 Виконання групового практичного завдання	Метод дозволяє залучити всіх учасників до процесу обговорення та обґрунтування власної думки шляхом багатосторонньої комунікації, розвинути вміння вести професійну дискусію, виховати повагу до колег та здатність до генерації альтернативних ідей і пропозицій.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на відповідних заняттях результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.
МСО5 Визначається рівень теоретичної підготовки здобувачів.	Визначається рівень теоретичної підготовки здобувачів.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.
МСО6 Усне опитування	Формує навички самостійної діяльності в студентів, спонукає до прагнення пошукового пізнання. Стимулює студентів до роботи з необхідною літературою, переводить процес навчання з рівня пасивного поглинання інформації на рівень активного її перетворення.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.

МСО7 Підсумковий контроль: диференційний залік	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню вивчення дисципліни. Визначається заключний рівень теоретичної підготовки здобувачів.	На останньому занятті.	I - й етап диференційного модульного контролю. Максимальна кількість балів за тестування – 10 балів за умови отримання від 100% до 90%. II - й етап диференційного модульного контролю. Максимальна оцінка «5» за кожне питання.
--	--	------------------------	--

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Третій семестр вивчення	200 балів	
МСО1. Підсумкове тестування	10	
Для очної форми навчання тестування проводиться у комп'ютерному класі програма Assisten2. Для змішаної форми навчання передбачене тестування на навчальній платформі СумДУ MIX learning.	10	Ні
МСО2. Оцінювання письмових робіт диференційного модульного контролю	70	
Для очної форми навчання: студенти дають письмові відповіді на два теоретичні питання модуля під контролем викладача в навчальній аудиторії. Для змішаної форми навчання передбачена робота в Zoom програмі, студенти дають письмові відповіді на два теоретичні питання модуля під контролем викладача.	70	Ні
МСО3. Вирішення кейсу, ситуційного завдання	8	
Виконання групового кейсу, розв'язування ситуційного завдання, оцінювання об'єктивне структуроване. (4x2)	8	Ні
МСО4. Виконання групового практичного завдання	8	
Виконання групового кейсу оцінювання об'єктивне, структуроване. (4x2)	8	Ні
МСО5. Визначається рівень теоретичної підготовки здобувачів.	12	

	Визначається рівень теоретичної підготовки здобувачів. (4x3)	12	Ні
МСО6. Усне опитування		12	
	Формує навички самостійної діяльності в студентів, спонукає до прагнення пошукового пізнання. Стимулює студентів до роботи з необхідною літературою, переводить процес навчання з рівня пасивного поглинання інформації на рівень активного її перетворення. (4x3)	12	Ні
МСО7. Підсумковий контроль: диференційний залік		80	
	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню вивчення дисципліни. Визначається заключний рівень теоретичної підготовки здобувачів.	80	Ні

У разі засвоєння матеріалу модулю студенту за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці навчального семестру обраховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом навчального семестру – 120. Кількість балів студента вираховується за формулою помножити на середнє арифметичне та поділити на 5. За розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, відповіді на творчі завдання участь у розтиних присвоюються такі бали: «5» – 5 балів, «4» – 4 бали, «3» – 3 бали, «2» – 0 балів. Тестування: «5» – 10 балів, «4» – 8 бали, «3» – 6 балів, «2» – від 5 до 0 балів. Загалом за тестування студент максимально може отримати 10 бали, мінімально необхідний бал 6. Обов'язковою умовою допуску до диференційного модульного контролю є успішне виконання всіх запланованих видів роботи з дисципліни і відсутність пропусків занять. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120. Студент допускається до диференційного модульного контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів. Диференційний модульний контроль проводиться відповідно до розкладу на останньому занятті в період сесії. Модульні білети містять 2 теоретичні запитання: одне питання з розділу «Судова медицина», друге – з розділу «Медичне право України» і охоплюють усі теми навчальної дисципліни (35 балів кожне). Диференційний модуль зараховується студенту, якщо він набрав не менше 48 балів з 80. У випадку незадовільного результату за підсумковий модульний контроль студент має право перескласти залік двічі. Студенти, які не з'явилися на залік без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Відмова студента виконувати підсумкове модульне завдання атестується як незадовільна відповідь. Передбачено перезарахування тем і балів з дисципліни, що були опановані здобувачем вищої освіти у неформальній освіті та підтверджені відповідним документом (сертифікатом, дипломом, свідоцтвом тощо) відповідно до Положення. Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200 балів.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Навчальна аудиторія на 16 посадочних місць, комп'ютерний клас на 12 робочих місць, переносна мультимедійна апаратура.
ЗН2	Музей макропрепаратів, архів мікропрепаратів, архів відеофільмів і фотоматеріалів, секційний зал патологоанатомічного відділення (вул. Привокзальна, 31, морг Сумської обласної лікарні).
ЗН3	Бібліотечні фонди.
ЗН4	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН5	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи.
ЗН6	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура.
ЗН7	MIX learning платформа СумДУ, сайт кафедри патологічної анатомії, сторінка кафедри у ФБ.
ЗН8	Технічні засоби (кінофільми, телепередачі, звуко- і відеозаписи, фотоматеріали).
ЗН9	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Судова медицина. Медичне законодавство: у 2 книгах. - Книга 2. Медичне законодавство: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Б.В. Михайличенко, В.А. Шевчук, С.С. Бондар та ін.; за ред. Б.В. Михайличенка. - 5-е вид. - 2020.
2	Forensic Medicine: textbook / B.V. Mykhailychenko, A.M. Biliakov, I.G. Savka. - 3rd edition. – Вид-во: «Медицина». – 2022, 3-є стереотипне видання. – 224 с.
3	Медичне право: підручник / С. О. Болдіжар та ін.; за заг.ред. С. Б. Булецки, М. В. Менджул. – Ужгород, 2021. – 720 с.
4	Судова медицина: підручник: в 2 кн. Кн. 1.: Судова медицина. / Б. В. Михайличенко та ін.; за заг. ред. Б. В. Михайличенка. – 5-те вид. – Київ : ВСВ «Медицина», 2019. – 448 с.
Допоміжна література	
1	5435 Методичні вказівки до проведення практичних занять із розділу "Судово-медична травматологія" дисципліни за вибором "Судова медицина. Медичне право України" [Текст] : для студ. спец. 222 "Медицина", 228 "Педіатрія", 221 "Стоматологія", 229 "Громадське здоров'я" освітнього ступеня "магістр" денної форми навчання / Г. Ю. Будко, Т. В. Івахнюк, Л. І. Карпенко. — Суми : СумДУ, 2023. — 68 с.
2	5261 Методичні вказівки до проведення практичних занять із розділу "Судово-медична танатологія" дисципліни за вибором "Судова медицина. Медичне право України" [Текст] : для студ. спец. 222 "Медицина", 228 "Педіатрія", 221 "Стоматологія" освітнього ступеня "магістр" денної форми навчання / Г. Ю. Будко, Б. І. Генсіцький, Л. І. Карпенко. - Суми : СумДУ, 2022. — 54 с.

3	Судова медицина та судово-медичні експертизи [Текст] : навч. посіб. / І. М. Григус, В. О. Самороков, В. І. Цимбалюк, О. В. Цимбалюк. - Львів : Новий Світ-2000, 2021. — 208 с.
4	Forensic Medicine: textbook / B.V. Mykhailychenko, A.M. Biliakov, I.G. Savka. - 2d edition. – Вид-во: «Медицина». – 2020, 3-є стереотипне видання. – 218 с.
5	Судова медицина та психіатрія [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В. В. Кікінчук, С. М. Лозова, В. О. Гусєва та ін. — Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2019. — 184 с. http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6323
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	MIX learning "Судова медицина. Медичне право України 2024-2025" 222 Медицина розробник Г.Ю. Будко https://mix.sumdu.edu.ua/info/nmk/fcadcd49-b0c9-4885-8305-9c33806c6731
2	Безкоштовний on-line курс "Вступ до конституційного права" відкритий сайт Prometheus https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UzhNU+CL101+2018_T3/course/
3	Безкоштовний on-line курс "Роль лікаря у запобіганні, виявленні та реагуванні на випадки насильства над дітьми" відкритий сайт Prometheus https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:ILDC+DRCV101+2019_T3/course/
4	Безкоштовний on-line курс «Як протидіяти сексуальному насильству, пов'язаному з війною, та надавати допомогу постраждалим: керівництво для фахівців та фахівчинь» https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:LA_STRADA+CRSV_EXPERT101+2023_T1/home
5	Безкоштовний on-line курс «Як протидіяти сексуальному насильству, пов'язаному з війною, та надавати допомогу постраждалим: що має знати кожна та кожний» https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:LA_STRADA+CRSV101+2023_T1/home
6	Безкоштовний on-line курс «Гендерна рівність та протидія сексуальним домаганням у військовій сфері» відкритий сайт навчальної платформи «Prometheus» https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+GE101+2021_T2/home
7	Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X // http://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10
8	Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text
9	Наказ 6 МОЗ України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0113-17#Text
10	Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // http://zakon.rada.gov.ua/go/2341-14

11	Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI // http://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17
12	Інструкція про проведення судово-медичної експертизи https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95#Text

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекцій	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
Модуль 1. Судова медицина												
1	Предмет і завдання судової медицини. Процесуально-організаційні основи судово-медичної експертизи в Україні.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
2	Загальні питання судово-медичної танатології.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
3	Танатологія: термінальні стани, гостра та агональна смерть, судово-медичні методи встановлення факту та давності настання смерті.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
4	Судово-медична експертиза трупів новонароджених.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
5	Судово-медична експертиза наглої (раптової) смерті.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
6	Загальні питання судово-медичної травматології.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
7	Судово-медична експертиза ушкоджень тупими та гострими предметами.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
8	Загальні питання транспортної травми. Автомобільна травма від наїзду автомобіля, що рухався на пішохода.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
9	Автомобільна травма від переїзду колесом через тіло людини. Автомобільна травма від удару в салоні автомобіля. Залізнична травма.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
10	Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0

[illegible]

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	інші індивідуальні завдання	81.5	0	0	0	0	81.5	0	0	0	0	81.5
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>50</i>	<i>0</i>	<i>50</i>	<i>0</i>	<i>100</i>	<i>0</i>	<i>12.5</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>81.5</i>

	РЕГЛАМЕНТ ДИСЦИПЛІНИ «Судова медицина. Медичне право України» Ступінь вищої освіти Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл Спеціальність: освітня програма 221 Стоматологія: Стоматологія Рік навчання 2025 Тривалість один семестр Форма навчання денна Мова викладання українська
Викладач(і)	Будко Ганна Юріївна
Контактна інформація викладача	Будко Ганна Юріївна к.м.наук, доцентка кафедри патологічної анатомії e-mail ay.budko@med.sumdu.edu.ua Адреса: м. Суми, вул. Мира, 1 (гуртожиток №1 СумДУ), 1-й поверх, викладацька.
Час та місце проведення консультацій	Четвер першого тижня о 17.00-18.20 Адреса: м. Суми, вул. Мира, 1 (гуртожиток №1 СумДУ), 1-й поверх, навчальний клас.
Посилання на освітні платформи для онлайн занять	Join Zoom Meeting https://sumdu-edu-ua.zoom.us/j/5845293109?pwd=WjRSZGhzbmdwVUIUTGVJZjhCbWZzZz09
Посилання на силабус в каталозі курсів	https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/report/course/941c648e6ac6a5ccd03a8c02e78f81214895294
Засоби зворотного зв'язку із групою щодо отримання та опрацювання виданих матеріалів	електрона пошта (ay.budko@med.sumdu.edu.ua), MIX платформа, Viber (0689230017), Telegram (0689230017), Zoom, Google meet.

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо академічної доброчесності

Всі роботи, визначені регламентом, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час виконання письмового модульного або підсумкового контролю списування заборонене. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації списування. Всі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення.

Під час вивчення дисципліни неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету.

У разі, якщо викладачем виявлено порушення академічної доброчесності з боку здобувача вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни, викладач має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання на практичному занятті;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового домашнього завдання із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати обов'язкове домашнє завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового модульного або підсумкового контролю із зниженням

підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового модульного або підсумкового контролю.

Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань навчальної дисципліни

Політика використання інструментів штучного інтелекту (ChatGPT, Tome тощо) оголошується викладачем на початку курсу.

Заборонено використовувати інструменти штучного інтелекту для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни.

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні здобувачами освіти матеріалів з джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни, вони обов'язково мають дотримуватись умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

Політика щодо відвідування

Студент має відвідати 100% практичних занять. У випадку пропуску занять студент повинен відпрацювати тему відповідно до розкладу відпрацювань, затвердженому на кафедрі за наявності відповідного дозвільного документу. Якщо студент пропустив практичне заняття з поважної причини, то за наявності розпорядження з деканату тема відпрацьовується без відпрацювання часу - вівторок кожного тижня о 17.30-18.50. Якщо студент пропустив заняття з неповажної причини, то за наявності розпорядження з деканату відпрацьовується час й тема заняття - вівторок кожного тижня о 17.30-18.50.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Студент має право на 2 спроби перескладання диференційного модульного контролю з дисципліни. Час перескладання узгоджується з викладачем і деканатом. Під час перескладання студент проходить: тестування та дає письмову відповідь на два теоретичних питання модуля.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарженню можуть підлягати результати оцінювання з модульних та семестрових атестацій. Для цього здобувач має подати апеляцію на ім'я директора/декана у день проведення атестаційного заходу чи після оголошення результатів його складання, але не пізніше наступного робочого дня. За розпорядженням директора створюється комісія з розгляду апеляції.

За рішенням апеляційної комісії оцінка може змінюватися у разі встановлення порушень під час проведення атестацій.

Критерії оцінювання

Політика оцінювання

Оцінка з дисципліни, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за підсумковий модульний контроль (не менше 48). Кількість балів за поточну діяльність вираховується за формулою $120 \times \text{середнє арифметичне успішності студента у 4 бальній системі оцінювання}$ поділена на 5. Підсумковий модульний контроль проводиться наприкінці навчального семестру у формі письмового заліку, при цьому оцінці «5» відповідає 80 балів, «4» - 64 бали, «3» - 48 балів, «2» - 0 балів. У випадку незадовільного результату за підсумковий модульний контроль студент має право перескласти залік. Студенти, які не з'явилися на залік без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Відмова студента виконувати підсумкове модульне завдання атестується як незадовільна відповідь. Передбачено перезарахування тем з дисципліни, що були опановані здобувачем вищої освіти у неформальній освіті та підтверджені відповідним документом (сертифікатом, дипломом, свідоцтвом тощо).

Третій семестр вивчення

МСО7. Підсумковий контроль: диференційний залік, 80 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 68-80 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 56-67 балів
3 (задовільно) <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 48-55 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-47 балів
МСО1. Підсумкове тестування, 10 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 9-10 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 7-8 балів
3 (задовільно) <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 6 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-5 балів
МСО2. Оцінювання письмових робіт диференційного модульного контролю, 70 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 60-70 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 49-59 балів
3 (задовільно) <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 42-48 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-41 балів
МСО3. Вирішення кейсу, ситуаційного завдання, 8 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 7-8 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 6 балів
3 (задовільно) <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 5 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-4 балів
МСО4. Виконання групового практичного завдання, 8 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 7-8 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 6 балів
3 (задовільно) <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 5 балів

2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-4 балів
МСО5. Визначається рівень теоретичної підготовки здобувачів., 12 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 11-12 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 9-10 балів
3 (задовільно) <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 8 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-7 балів
МСО6. Усне опитування, 12 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 11-12 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 9-10 балів
3 (задовільно) <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 8 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-7 балів